

АНАЛИЗА ЗАКОНИКА
О КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

Ова публикација је део пројекта
„Акциони план за подршку Друштва судија Србије
Високом савету судства”
подржаног од стране Амбасаде Краљевине Холандије

Издавач

Друштво судија Србије

Ауџори:

Марина Барбир

Јулијана Могош-Живковић

Драгослав Милановић

Дизајн и припрема

Неоартист

Штампа

Бирограф COMP

Друштво судија Србије

АНАЛИЗА ЗАКОНИКА
О КРИВИЧНОМ
ПОСТУПКУ

2024.

ПРЕДГОВОР

Један од већих изазова са којима се судије у Србији сусрећу јесу честе измене закона. У претежном броју случајева измена закона приступа се без претходно спроведених стручних анализа и одржаних јавних расправа и стручних дебата, путем хитне процедуре и без прописивања адекватног временског рока за њихово ступање на снагу. Измене једног закона, уколико нису усаглашене са осталима, могу створити правно нерегулисане ситуације и довести до неусаглашених судских одлука. Дугорочне последице оваквог поступања јесу неједнакост грађана у приступу правди пред судовима у Србији. Управо такве последице наносе велику штету правној држави и владавини права.

Друштво судија Србије је у свом раду редовно наглашавало неопходност унапређења правног оквира, али и штетност честих измена закона. Ради праћења свих законских измена, Друштво судија Србије је оформило секције за поједине праве области, које имају за циљ да анализирај законе који се тичу дате области и пруже препоруке за унапређење закона.

Процесни закони који су, због значаја за доношење одлука у највећем броју судских поступака, били предмет ове анализе, су Закон о парничном поступку, Законик о кривичном поступку, Закон о извршењу и обезбеђењу, док су, због ширег друштвеног значаја за судство у целини, анализирани Устав и системски закони који уређују положај судија и судова. Циљ таквих препорука је отклањање постојећих и спречавање настанка нових разлога неуједначености закона и њихове примене, како би, с једне

стране, судије које их примењују могле да доносе одлуке које нису међусобно противречне, збуњујуће или апсурдне, док би, с друге стране, грађани могли под једнаким условима да траже и добију правну заштиту.

Публикација која је пред читаоцем настала је као резултат анализе Устава и закона у оквиру пројекта *Акциони план за њихову реализацију Друштва судија Србије Високом савету судства*, које Друштво судија спроводи уз подршку Амбасаде Краљевине Холандије.

Законик о кривичном поступку објављен је у „Службеном гласнику РС”, бр. 72 од 28. септембра 2011, бр. 101 од 30. децембра 2011, бр. 121 од 24. децембра 2012, бр. 32 од 8. априла 2013, бр. 45 од 22. маја 2013, бр. 55 од 23. маја 2014, бр. 35 од 21. маја 2019, бр. 27 од 24. марта 2021, бр. 62 од 17. јуна 2021.

Током десетогодишње примене Законика у кривичном поступку у редовним поступцима, утисак је да је заједнички и јединствен став праксе да одустанак од традиционалног германско-аустријског кривичног поступка мешовитог типа, са одликама акузаторског процесног система и прелазак на англоамерички процесни систем са свим елементима адверзијалног поступка не само да није оправдао очекивања већ је суд довео у ситуацију да уложи ванредне напоре уз висок степен креативности како би, поштујући законске одредбе, отклонио недотатке „тужилачке истраге”, утврдио релевантно чињенично стање и донео одлуку која одговара материјалној истини.

Наиме, услед вековне традиције, система школовања и праксе, а може се рећи и националног социјално-психолошког става и поимања, тужиоци нису успели да постигну степен објективности неопходан да би у истрази поступали као орган поступка као што ни судије нису успеле да се одвоје од своје вишедеценијске улоге утврђивања чињеничног стања по службеној дужности и тражења материјалне истине.

Свесни одсуства политичке воље да се овај десетогодишњи експеримент прогласи неуспелим и српско кривично-процесно законодавство врати коренима и природном стању ствари и свести учесника у поступку, радна група Друштва судија Србије се концентрисала на предлог измена и допуна које се тичу:

- уочених грешака и непрецизности у тексту законика
- проширења одређених института у складу са технолошким развојем
- улоге оштећеног
- спречавања злоупотреба од стране учесника у поступку
- гаранција доношења законите и правилне одлуке

Уочене грешке и непрецизности у тексту законика

У току примене Законика о кривичном поступку примећено је да одређене одредбе садрже грешке и непрецизности у смислу очигледних омашки као што је нпр. у одредби члана 468 ЗКП у делу у ком се аналогно на жалбу против решења примењују одредбе у погледу жалбе на пресуду а где је очигледном омашком пропуштено да се предвиди аналогна примена одредбе члана 443 ЗКП те је првостепени суд могао да одбаци као неблаговремену жалбу против пресуде али не и против решења. Такође, у текст измена су унете одредбе којима се отклањају непрецизности текста законика, у складу са ставовима који су се искристалисали у пракси као што је нпр. одлучивање о трошковима поступка где је у складу са одновном надлежношћу у претходном поступку о трошковима одлучује јавни тужилац због чега је у одредби члана 262 унет став три који наведено изричито прописује.

Проширење института у складу да технолошким развојем

Као што нпр. у делу који се тиче одредаба о достављању обавештења учесницима у поступку, осим телефона и телеграма, ваља предвидети и друге начине обавештавања у складу са развојем технологије – други електронски преносилац порука.

Улога оштећеног

С обзиром на одсуство сагласности струке да се у законик имплентира појам жртве, а у циљу економичности и ефикасности поступка као и заштите права оштећених у погледу имовинскоправног захтева, РГ је сматрала да оштећеном, приликом првог испитивања треба на јасан начин објаснити ток поступка, његова права и последице изјава, као и обавезе у складу са датим изјавама. Наиме, у великом броју предмета, посебно код имовинских кривичних дела, оштећени немају интерес за преузимање кривичног гоњења нити постављају имовинскоправни захтев а и у случају да га поставе не могу га наплатити јер су извршиоци наведених кривичних дела по правилу лица без икакве имовине што је управо и мотив извршења кривичног дела. Стога, уобичајена констатација на записнику у претходном поступку - „оштећени изјави да се придружује/не придружује кривичном гоњењу” која сада нема никаквих правних последица, јер се у случају одустанка јавног тужиоца од кривичног гоњења позива оштећени да би се упитао да ли преузима кривично гоњење, могла би добити законско оправдање тако што би се приликом првог испитивања оштећени поучио о својим правима и дужностима, а у зависности од тога имао права у поступку или као поверилац имовинскоправног захтева или као потенцијални тужилац. Тиме би, са једне стране, поступак био поједностављен, будући да присуство оштећеног који нема намеру да преузима кривично гоњење (што је најчешћи случај) не би била процесна претпоставка за нпр. одржавање претреса, а са друге стране, смањењем обима и сложености појединаних предмета, суд би био у могућности да ефикасније поступа у оним предметима где постоји оправдани интерес да се одлучи о правима оштећених који су жртве кривичног дела. Напоследку, ни су занемарљиви ни трошкови који се исплаћују из буџетских средстава на име заступања оштећеног од стране пуномоћника.

Спречавање злоупотреба од стране учесника у поступку

Што се тиче одредби законика којима се спречава злоупотреба права исте се односе само на ситуације у којима се процесна овлашћења злоупотребљавају у циљу одуговлачења поступка. Међутим, постоји низ поступака учесника који се не могу директно препознати као управљени на одуговлачење и поступка који се не тичу одуговлачења поступка већ се процесна овлашћења злоупотребљавају из неких других разлога, најчешће лукративне природе. Као што је више пута у пракси доказано, поштовање дужности коју законик успоставља, уколико за кршење као санкцију не предвиђа и новчану казну, не може се ефикасно обезбедити због чега је РГ мишљења да је неопходно наведено предвидети у форми посебног члана – 14а. Уверење РГ је да на описани начин не само што ће се допринети ефикасности и економичности поступка, већ и ауторитету суда.

Гаранције доношења законите и правилне одлуке

Измене и допуне које се тичу гаранција доношења законите и правилне одлуке делом се односе на поновно приближавање стандарду материјалне истине а делом успостављању правне сигурности. Тако се у члану 15 мења став 4 (Изузетно, суд може да одреди да се изведу докази ако оцени да су изведени докази нејасни, противречни или у супротности са другим доказима и када је то неопходно да би се предмет оптужбе свестрано расправио.), одредбама члана 88 – о признању где се враћа обавеза да признање буде поткрепљен ои другим доказима. Правна сигурност се између осталог успоставља отклањањем могућности коришћења незаконитих доказа (жалба осим на решење о издвајању незаконитих доказа и на решење о одбијању предлога за издвајање; незаконит доказ као апсолутно битна повреда одредаба кривичног поступка), установљавањем стварне надлеж-

ности Верховног суда за одлучивање по жалби против пресуде апелационог суда, проширењем начела *ne bis idem* и у ситуацијама одбачаја кривичне пријаве.

У даљем тексту Радна група Друштва судија Србије анализира је појединачне одредбе Законика и пружила конкретне предлоге за унапређење.

Предлаже се увођење новог **члана 14а**
који би гласио:

Учесници у процесу су дужни да савесно користе права која су им призната овим законом и прописима у вези са овим законом.

Суд је дужан да сачува сваку злоупотребу права која имају странке и други учесници у процесу.

Уколико странка или други учесник у процесу несавесно користи своја права или злоупотређува своја права, суд је овлашћен да поред мера која су прописане овим законом, учесника казни новчаном казном.

Примери:

- Окривљени често мења изабраног браниоца, захтева додатно време за припрему одбране, захтева одлагање главног претреса

- Окривљени у току главног претреса стално предлаже нове доказе који су могли бити предложени већ на припремном рочишту

- Браниоци често захтевају одлагање унапред заказаног главног претреса са оправдањем да је у међувремену заказан главни претрес у неком другом предмету пред судом вишег степена

- Вештаци на главном претресу не одговарају у потпуности на сва питања која су им постављена, а у вези са датим налазом

и мишљењем, те захтевају да им се одреди додатно време да дају писани одговор на постављена питања

Коментар:

Разлог за увођење овог члана проистекао је првенствено из потребе да се стриктно поштују начела ефикасности и економичности кривичног поступка.

Искуства поступајућих судија су таква да је приметно да у знатном броју случајева странка (првенствено окривљени) и бранилац окривљеног свесно злоупотребљавају процесна права у циљу опструкције и што дужег трајања кривичног поступка.

Међутим, постоји и низ других поступака учесника који се не могу директно препознати као управљени на одуговлачење и не тичу се само одуговлачења поступка, већ се процесна овлашћења злоупотребљавају из неких других разлога, најчешће лукративне природе.

Судска пракса говори да се поштовање дужности коју Законик успоставља не може ефикасно обезбедити, уколико за кршење као санкцију не предвиђа и новчану казну, због чега је ова радна група мишљења да је неопходно увести и посебан члан 14а јер ће се на описани начин не само допринети ефикасности и економичности поступка, већ и ауторитету суда.

Члан 15

Брише се постојећи став 4 овог члана, и сада исти став гласи:

Изузетно, суд може да одреди да се изведу докази ако оцени да су изведени докази нејасни, противречни или у сујројности са другим доказима и када је то неопходно да би се предмет ой–штужде свеситрано раситравио.

Коментар:

Иако се постојећим ЗКП-ом практично одустало од традиционалног германско-аустријског кривичног поступка мешо-

витог типа и прешло на англосаксонски процесни систем са свим елементима адверзијалног поступка, он само не да није оправдао очекивања, већ је суд довео у ситуацију да уложи ванредне напоре уз висок степен инвентивности како би отклонио недостатке „тужилачке истраге”. Ово стога што се често у контрадикторном поступку, у коме је терет доказивања на тужиоцу, а у циљу потпуног и правилног утврђивања чињеничног стања и доношења мериторне одлуке која одговара материјалној истини, јавља потреба за извођењем оних доказа за које суд сматра да су релевантни, а нису предложени како од тужилачке стране, тако ни од стране одбране.

Члан 37

Предлаже се да између постојећег става 1 и постојећег става 2 (који би у том случају био став 3) буде убачен следећи став:

Изузетно од става 1 и чланке 4. судија за претходни поступак може поступајући у истом предмету као члан већа из члана 21 став 24 овог закона.

Овај предлог базиран је на практичним разлозима, с обзиром да веће из члана 21 став 4 ЗКП доноси процесна решења као што су решење о одређивању, продужењу и укидању притвора, потврђивању оптужнице, где не постоји апсолутно никаква сметња да судија за претходни поступак буде члан већа из члана 21 став 4 ЗКП приликом доношења оваквих одлука. Поред тога, у великом броју судова, услед недостатка судијског кадра, нужно је и неопходно да судија за претходни поступак буде члан већа из члана 21 став 4 ЗКП.

Члан 50

Предлаже се да се у ставу 1 тачки 1 овог члана иза речи „за његово обезбеђење” дода следеће: *и да се изјасни да ли се њридружује кривичном ѿоњењу.*

Затим да се у ставу 1 тачки 2 иза речи „за предмет доказивања” дода следеће: *у вези имовинскојравној захтјева.*

У истом члану тачка 11 треба да буде тачка 7, а између тачке 7 и тачке 8 треба убацити нов став који гласи:

Изјашњење о нејридруживању кривичном ѿоњењу у смислу сѿава 1 ѿачке 1 овој члана је неѿѿозиво. Уколико се ѿшѿећени изјаснио да се ѿридружио кривичном ѿоњењу има ѿраво да:

Тачке под редним бројем **7, 8, 9, 10 и 12** након горе означене измене треба да добију редне бројеве **1, 2, 3, 4, 5.**

Члан 52

Предлаже се да се у ставу 1 овог члана иза речи „суд ће питати оштећеног” додају речи: *који се ѿридружио кривичном ѿоњењу.*

Члан 53

Предлаже се да се у ставу 3 овог члана иза речи „ако је оштећени поднео кривичну пријаву” додају речи: *изјавио да се ѿридружује кривичном ѿоњењу или ѿоднео.*

Коментар на измене чланова 50, 52 и 53 ЗКП-а:

Радна група је становишта да оштећеном, а у циљу економичности и ефикасности поступка, те заштите права истог у погледу имовинскоправног захтева, приликом првог испитивања треба на јасан и прецизан начин објаснити ток кривичног поступка, његова права, последице његових изјава као и обавезе у складу са датим изјавама.

Искуства судија су да у великом броју предмета (посебно код имовинских кривичних дела) оштећени немају интерес за преузимање кривичног гоњења, а ретко и истичу имовнископравни захтев, а и у случају да га истакну, ретко се могу наплатити јер су извршиоци наведених кривичних дела, по правилу, лица без икакве имовине, што је и мотив извршења кривичног дела.

Стога, уобичајена констатација на записник о претходном поступку: „Оштећени изјављује да се придружује/не придружује кривичном гоњењу”, која сада нема никаквих правних последица, а с обзиром да се у случају одустанка јавног тужиоца од кривичног гоњења позива оштећени да би се упитао да ли преузима кривично гоњење, могла би добити законско оправдање тако што би се приликом првог испитивања оштећени поучио о својим правима и дужностима. У зависности од тога имао би права у поступку или као поверилац имовинскоправног захтева или као потенцијални тужилац. Тиме би са једне стране поступак био поједностављен, будући да присуство оштећеног који нема намеру да преузима кривично гоњење не би била процесна претпоставка за одржавање главног претреса, а са друге стране, смањењем обима и сложености појединих предмета суд би био у могућности да ефикасније поступа у оним предметима где постоји оправдани интерес да се одлучи о правима оштећених који су жртве кривичног дела. На крају, нису занемарљиви ни трошкови који се исплаћују из буџетских средстава на име заступања оштећеног од стране пуномоћника.

Члан 72

Предлаже се да се у ставу 1 тачка 3 иза речи „не злоупотреби права” бришу речи „у циљу одуговлачења поступка”.

Предлаже се комплетно брисање става 2 са свим његовим тачкама.

Коментар:

Злоупотреба права од стране браниоца свакако је, између осталог, директно усмерена и на одуговлачење кривичног поступка тако да је сувишан део текста става 1 тачке 3 „у циљу одуговлачења поступка”.

С обзиром да је ставом 1 тачка 5 овог члана дефинисано пружање правне помоћи окривљеном у року од 30 дана од дана када је отказао пуномоћје, то је потпуно излишно ставом 2 истог члана поново дефинисати обавезе браниоца у ситуацији када окривљени откаже пуномоћје или одбије браниоца постављеног по службеној дужности.

Члан 73

Предлаже се брисање става 2 овог члана који гласи: „У поступку за кривична дела за која је прописана казна затвора до пет година адвоката може да замени адвокатски приправник.”

Коментар:

Радна група је становишта да је и за кривична дела код којих је забрањена казна затвора до 5 година неопходно да стручну помоћ у концепцији одбране окривљеног једино пружа адвокат, а не адвокатски приправник. Ово стога што се и код ових кривичних дела често изричу затворске казне, а свакако да је ниво стручности и оспособљености адвоката далеко већи у односу на адвокатског приправника.

Члан 80

У ставу 2 истог члана додаје се тачка 4 која гласи: *Пресђану разлози за обавезну одбрану из члана 74 овог закона.*

Коментар:

Увођењем овог става јасно се дефинише у ком тренутку бранилац по службеној дужности треба да буде разрешен, чиме се спречава настанак додатних трошкова кривичног поступка и даље одуговлачење истог.

Члан 81

У члану 81 брише се став 2 који гласи: „Пре доношења одлуке суд је дужан да позове окривљеног и браниоца да се о разлозима за разјешњење изјасне у року од 24 часа и приложи доказе за своје тврдње и упозори их да ће у случају да изјашњење изостане или да уз њега не буду приложени докази, одлука бити донета на основу расположивих података.”

У ставу 3 истог члана који ће сада бити став 2 испред речи „жалба против решења о разрешењу браниоца не задржава његово извршење” додају се речи: *О жалби и против решења из става 1 овог члана одлучује веће из члана 21 став 4 овог законика.*

У ставу 4 истог члана који ће сада бити став 3 иза речи „у члану 80 став 1 тачка 1” додају се речи: *и став 2. тачка 1 и 4. овог законика.*

Коментар:

У судској пракси примећене су недоумице у ситуацијама када се одлучује о разрешењу браниоца у погледу права на изјављивање жалбе, конкретно – ко одлучује по жалби на ту одлуку, због чега је неопходно дефинисати да је то кривично веће из члана 21 став 4 ЗКП-а.

Члан 88

У овом члану иза речи „или је признање непотпуно, противречно или нејасно и” бришу се речи „ако је у супротности са другим доказима”, а уместо ових речи треба да стоји: *или ако није поткрепљено другим доказима.*

Коментар:

Признање окривљеног може бити у супротности са другим доказима и то се цени на главном претресу у контрадикторном поступку. Међутим, признање само за себе као такво није довољно за потпуно и правилно утврђивање чињеничног стања, те зато мора бити поткрепљено и другим доказима.

Члан 90

У ставу првом у 4. реду иза речи „показаће му се то лице или предмет” додају се речи: *односно фотографија лица или предмета.*

У истом члану брише се цео став 3.

У четвртном ставу иза речи „у складу са одредбама” бришу се речи „ст. 1 до 3.”

Коментар:

Судска пракса је показала да је ова доказна радња подложна честом кршењу закона, што касније компромитује цели доказни поступак.

Ово стога што се приликом препознавања у МУП-уокривљеном или сведоку покаже само фотографија лица или слика предмета који треба да се препозна, али без показивања самог лица и предмета и без њиховог упоређивања са другим лицима или предметима, то јест фотографијама других лица или предмета.

Браниоци одмах оспоравају законитост таквог доказа и суд у таквој ситуацији мора да издвоји такав доказ сходно члану 237 ЗКП-а.

Поред тога најчешће кршење закона врши се тако што се МУП приликом препознавања позива на став 3 члана 90, а да су и лице и предмети који треба да буду предмет препознавања доступни. И на овај начин се крши закон, те такав записник о препознавању мора бити издвојен из списка сходно чл. 237 ЗКП-а.

У четвртном ставу избрисане су горе означене речи, с обзиром да препознавање гласа представља посебну и специфичну доказну радњу код које није неопходно никакво упоређивање, већ се идентификација врши узимањем узорка гласа само лица чији се глас вештачи.

Члан 237

У првом ставу иза речи „против овог решења” додају се речи: *као и решења којим је одбијен предлог за издвајање.*

Коментар:

У судској пракси се најчешће дешава да се незаконити докази издвајају и даје правна поука о праву на жалбу. Међутим, закон није довољно прецизан да ли и у ситуацији када се предлог одбије постоји право на жалбу. Овом корекцијом се та недоумица отклања.

Члан 245

Брише се постојећи став 2 овог члана, а нови текст истог става сада гласи :

Ако ордан њосџуика смаџра да ће обавешџење биџи њримљено, учесник у њосџуику, а ако њосџоји оџасносџи од одлаџања или злоуџоџребе њроцесних овлашџења, изузетџно и окривљени, може

се обавесити и телеграмом, телефоном или другим електронским средством комуникације о одржавању или одлањању главної претреса или предузимању друге процесне радње.

Коментар:

Имајући у виду знатан напредак у коришћењу електронских комуникација, ефикасности, економичности и убрзању поступка свакако би допринела и електронска комуникација (мејлом).

Члан 262

У ставу 2 овог члана поред постојеће реченице додаје се и реченица:

Подаци о висини трошкова и захтев за њихову накнаду моју се поднећи најкасније у року од једне године од дана достављања равноснажне одлуке из става 1 овог члана.

Иза ове реченице додаје се нови став који би сада био став 3 и који би гласио:

У предисправном поступку и у испрази трошкови и дају на претходној надлежној јавној тужилаштва и одлуку о трошковима доноси јавни тужилац.

Постојећи став 3 сада би био став 4.

Коментар:

Решавање питања трошкова поступка је једно од најчешћих око којег долази до спорења између судова и тужилаштва. Узрок треба тражити у чињеници што постојећи ЗКП то питање није јасно решио.

Изменом овог члана јасно се дефинише који орган поступка сноси трошкове, а у зависности од његове фазе.

Члан 278

У ставу 2 иза речи „о томе одлучује суд који” бришу се речи „донео правноснажну одлуку”, а уместо њих сада треба да стоји: *судио у првом степену.*

Коментар:

Овом изменом отклања се постојећа нелогичност у ова два става и јасно се дефинише да ће суд који је судио у првом степену одлучивати увек када се доведе у питање извршење и тумачење судске одлуке.

Члан 284

У ставу 3 у трећем реду иза речи „јавни тужилац” додају се речи: *уколико је у вези са кривично дело са оштећеним, по пријављеном мишљењу оштећеног.*

У истом члану додаје се став који би гласио:

У случају из става 3 овог члана, лице у односу на које је кривична пријава одбачена не може се поново поново поново подносити против истог лица.

Коментар:

Овом изменом се још шире гарантује поштовање права оштећеног, али истовремено и учвршћује правна сигурност тиме што се једном одбачена кривична пријава не може поново подносити против истог лица.

Члан 286

У целини се брише постојећи став 3 овог члана, а нови текст истог става сада гласи:

По наредби судије за претходни поступак издајој на захтев главној јавној тужиоца, полиција и безбедоносно-информативна агенција моју, у циљу испуњења дужности из става 1 овој члана, прибавиши евиденцију телефонске и електронске комуникације, евиденцију коришћених радио-базних станица, ИП адреса или лоцирања места са које се обавља комуникација.

У ставу 4 иза речи „обавештава јавног тужиоца” додају се речи: *а о мерама из става 3 и судију за претходни поступак.*

Коментар:

Нови став 3 је резултат убрзаног развоја и све већег коришћења средстава електронске комуникације. Притом, коришћење речи „налог” није у складу са коришћењем правне терминологије, с обзиром да се радње у претходном поступку предузимају на основу наредбе судије за претходни поступак.

Поднаслов члана 296 се мења и уместо речи „наредба” сада треба да стоји реч „решење”.

Члан 296

У првом ставу иза речи: „истрага се покреће” брише се реч „наредбом” и уместо ње стоји реч *решењем*.

Прва реч другог става се мења и уместо речи „наредбу” сада стоји реч *решење*.

У трећем ставу у другом реду бришу се речи „лични подаци осумњиченог ако је познат”. Уместо ових речи сада стоје речи: *подаци о личности осумњиченој*.

У трећем ставу у предзадњем реду бришу се речи „произилазе основи сумње”. Уместо ових речи сада стоје речи: *произилази основана сумња*.

Коментар:

Имајући у виду чињеницу да се у кривичном поступку одлуке доносе решењем или пресудом, као и чињеницу да истрага

представља фазу у којој се прикупљају сви докази од којих зависи исход поступка, логично је да се одлука о спровођењу истраге доноси у форми решења.

Поднаслов члана 297 се мења и уместо речи „наредбе”, сада стоји реч решења.

Члан 297

Бришу се прва три става и четврти став постаје први.

Додаје се нови став који сада постаје став други и који гласи:

Против решења о спровођењу истраге окривљени и његов бранилац моћу изјавити жалбу судији за преходни поступак у року од три дана од дана достављања решења, који о жалби одлучује у року од три дана од дана пријема жалбе.

Додаје се нови став који сада постаје став три и који гласи:

Судија за преходни поступак доноси решење да нема места спровођењу истраге, ако утврди да:

1) дело за које се води истрага није кривично дело, а нема основа за примену мере безбедности или дело није дело за које се јони по службеној дужности.

2) је кривично гоњење застарело или је дело обухваћено амнестијом, помиловањем или постало је групе околности које истражно искључују кривично гоњење;

3) да не постоји основана сумња да је окривљени учинио кривично дело које му се ставља на терет.

Додаје се нови став који сада постаје став четири и који гласи:

Судија за преходни поступак може ириком одлучивања као у ставу 2 и 3 овог члана наложити јавном тужиоцу да у одређеном року сprovede одређене доказне радње ипиредне за одлучивање о основаности решења о спровођењу истраге, односно

жалбе, у ком случају судија за претходни поступак о жалби одлучује у року од три дана од дана достављања резултата доказних радњи од стране јавног тужиоца.

Додаје се нови став који постаје став пет и сада гласи:

Против решења из става 4 овог члана јавни тужилац има право на жалбу у року од три дана од дана достављања решења већу из члана 21, став 4 овог законика, које о жалби одлучује у року од три дана од дана пријема жалбе.

Коментар:

Постојећи ЗКП не предвиђа могућност изјављивања правног лека на одлуку о спровођењу истраге, чиме се нарушава правна сигурност осумњиченог у овој фази поступка. Увођењем редовног правног лека на решење о спровођењу истраге, та мањкавост се отклања.

Поред тога, а имајући у виду да постојећи ЗКП то не предвиђа, а у циљу веће правне сигурности, али и поштовања начела ефикасности и економичности, судији за претходни поступак су дата и овлашћења да у овој фази може обуставити поступак ако за то постоје законом одређени услови, али и право жалбе на такву одлуку судије за претходни поступак.

Овим решењима се обезбеђује ефикаснија и потпунија заштита Уставом загарантованих слобода и права грађана, првенствено права на одбрану.

Члан 314

У ставу 2 додаје се тачка 4 која гласи: споразум у погледу мера обезбеђења окривљеној (члан 188, тачке 3–7)

Коментар:

Постојећи ЗКП није предвидео да саставни део споразума, између осталог, треба да буде и споразум о мери обезбеђења присуства окривљеног у даљем току поступка.

У судској пракси су се чести проблеми јављали у ситуацијама када се окривљени који закључује споразум налази у притвору, кућном притвору или му је изречена мера забране напуштања боравишта.

С обзиром на постојеће законско решење, суд је у погледу мера обезбеђења присуства (продужење, укидање притвора, кућног притвора итд), одлуку доносио на основу договора – неформалног споразума између јавног тужиоца, окривљеног и његовог браниоца.

Новим решењем би се та мањкавост отклонила, па би саставни део споразума убудуће био и споразум о мерама за обезбеђење присуства окривљеног.

Члан 317

У ставу један брише се постојећа тачка 3 и сада иста тачка гласи: да постоје и други докази који поткрепљују признање окривљеног да је учинио кривично дело.

Коментар:

Ова измена је у складу са изменом члана 88 о признању кривичног дела.

Члан 323

У постојећем члану додаје се тачка 4 која гласи: *да постоје и други докази који поткрепљују признање окривљеног.*

Коментар:

Ова измена је у складу са изменама чланова 88 и 317.

Члан 370

У првом ставу иза речи „Ако” бришу се речи „оптужени, бранилац, оштећени, законски заступник, пуномоћник, сведок, стручни саветник, преводилац, тумач”.

Уместо ових речи сада стоје речи: *учесник у њосџуџу*.

Коментар:

Ова измена треба да садржи терминолошку одредницу свих лица која активно учествују у поступку и под њу потпадају сва лица која су у постојећем решењу таксативно наведена.

Члан 374

У првом ставу бришу се речи „браниоцу, оштећеном, законском заступнику, пуномоћнику, оштећеном као тужиоцу или приватном тужиоцу”.

Уместо ових речи сада стоје речи: *учесника у њосџуџу*.

У истом ставу иза речи „изрећи опомену, додају се речи: *или новчану казну у износу до 150.000 динара*.

Коментар:

Ова измена је резултат измене члана 370 и уједно се односи на строжије санкционисање свих покушаја одуговлачења кривичног поступка.

Члан 406

У ставу 1 иза тачке 5 додаје се нова тачка 6, која гласи: *се сѝречава злоуџоџреба џроцесних овлашћења*.

Коментар:

Ова тачка представља додатну меру за спречавање свих оних радњи учесника у поступку које су очигледно усмерене на одуговлачење и разводњавање кривичног поступка”.

Члан 407

У ставу 2 иза речи „против решења из става 1 овог члана додају се речи: *и решења којим је одбијен њредлої за издвајање.*

Коментар:

Ова измена је резултат измене члана 237 за коју је већ дат коментар.

Члан 438

У ставу првом брише се тачка 1.

У истом ставу додаје се тачка 11, која гласи: *се њресуда заснива на доказу на коме се њо одредбама ової законика не може засниваїи.*

Коментар:

Брисање тачке 1 је извршено из разлога што разлози ове тачке представљају разлоге којима се врши повреда закона и они су измештени у члан 439; тачка 11 је нова и она се односи на битну повреду када се пресуда заснива на доказу на коме се, по одредбама овог законика, не може заснивати.

Члан 439

У ставу првом додаје се тачка 2, која сада гласи:
је насїуйила засїарелостї кривичної њоњења или је њоњење искључено услед амнесїије или њомиловања или је сївар већ

йравоснажно йресуђена или йосйоје друје околностйи које йрајно искључују кривично йоњење.

Коментар:

Ова измена је у складу са изменом члана 438 и датим објашњењем за члан 438.

Члан 448

У ставу првом у четвртном реду иза речи „излаже садржај пресуде”, додају се речи: *жалбе и одјовора на жалбу*, док се остатак текста брише.

Коментар:

Став радне групе је, а у складу са судском праксом и постојећим искуствима, да је ради економичности поступка и чињенице да судија известилац излаже комплетно стање у списима предмета, исти излаже и садржину жалбе и садржину одговора на жалбу.

Члан 449

Уводи се нови став који ће бити став два и који сада гласи:

Прейрес йред друјосйейеним судом одржаће се и ако је йошредно да се ойклоне бијне йовреде одредаба кривичной йосйуйка, а йредметй се не може врайиййи йрвосйейеном суду здої забране из члана 455 сйав 2 ової законика.

Коментар:

У ситуацији када првостепени суд и након укидање првостепене пресуде донесе исту пресуду, и том приликом поново начини битне повреде одредаба кривичног поступка, нужно је одржати главни претрес у циљу отклањања ових битних повре-

да. Овај став је морао бити унет јер постојећи текст закона ову ситуацију није дефинисао.

Члан 451

Бришу се постојећи став први и други, а нови сада гласе:

*Дружбени суд иступаје у пресуду у оном делу у којем се по-
вија жалбом у оквиру основа који су истакнути у жалби, али
мора увек по службеној дужности истражити:*

*1) да ли постоји повреда одредаба кривичној постојећа из
члана 438 став 1 овог законика*

*2) да ли је на истраженој повређен кривични закон
(члан 439)*

*Дружбени суд поводом жалбе изјављене у корист истра-
женој истражите по службеној дужности одлуку о кривичној
санкцији, ако је жалба изјављена због истребно или неопходно
установљеној чињеничној стања.*

Коментар:

У судској пракси су се појавили бројни проблеми, с обзиром да пресуде буду донете уз битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438, став 1, а да на њих не буде указано изјављеним жалбама, те како постојеће законско решење није предвиђало могућност да другостепени суд у таквој ситуацију укине пресуду по службеној дужности. Тај недостатак би се оваквом изменом отклонио.

Члан 467

У овом члану уводи се нови став пет који гласи:

Дружбени суд ће сам одлучити ако је поводом исте одлуке првостепено решење већ два пута укидано.

Постојећи став пет би сада постао став шест.

Коментар:

У судској пракси су се појавили бројни проблеми, с обзиром да постојеће законско решење није предвиђало могућност ограничења када је у питању укидање решења, што води у додатно пролонгирање поступка.

Овим ограничењем би се тај недостатак отклонио.

